

Geschiedenis van de Bijbelkring en het gebouw 'Jeruël' Rijssen

Gebouw JERUËL, Van Heekstraat 40 (achter Holterstraatweg 125) Rijssen.

Geachte lezer,

Zo nu en dan hoor ik de vraag: "*Hoe en wanneer is de Bijbelkring ontstaan?*" of "*Hoe komt de Bijbelkring aan het gebouw Jeruël?*" De tweede vraag is eenvoudiger te beantwoorden dan de eerste. De geschiedenis van de Bijbelkring is niet meer helemaal te achterhalen omdat de oprichters allemaal al overleden zijn en omdat er nooit iets op schrift is gezet. We moeten het dus doen met "*Van horen zeggen*". Toch wil ik hieronder trachten op beide vragen een antwoord te geven.

Maar ook hier geldt: "Wij kennen ten dele". Maar vooral: ***Doch wie roemt, die roeme in de Heere.*** (1 Corinthiërs 10:17)

Niemand van ons weet precies wanneer de Bijbelkring is ontstaan. Mijn vrouw en ik zijn pas omstreeks 1973 bij de kring gekomen. Dat was op advies van mijn schoonzuster. Toch wil ik proberen de geschiedenis op te schrijven, al moet ik er meteen bij vertellen dat mijn verhaal hier en daar misschien niet helemaal correct is. Wat dat betreft moet ik ook zeggen dat ik het verhaal slechts ten dele ken.

Niemand weet nauwkeurig wie de oprichters(s) van de Bijbelkring zijn. Vermoedelijk is het begonnen met een bidstond van enkele mensen uit Rijssen. Niemand weet precies wie dat waren. De Rijssense *huisarts De Mol van Otterloo en zijn vrouw (ook arts)* waren vermoedelijk de oprichters van de groep. In elk geval waren zij bij de eerstelingen. Om nog enkele andere namen te noemen vermeld ik hier *de dames Achteresch. Renger. Wolters en Vogelvang.* Naast gebed ging men ook stukjes uit de Bijbel lezen en bespreken. Enkele anderen voegden zich bij het groepje. De Bijbelkring was ontstaan. Een naam had de kring (nog) niet.

Het moet omstreeks 1953 zijn geweest toen deze mensen uit Rijssen bij elkaar gingen komen om samen te bidden en de Bijbel te onderzoeken. Het groepje was erg klein en men kwam bij elkaar in de huiskamer. Men kwam bij elkaar, niet regelmatig maar wel geregeld. Aan het eind van elke samenkomst sprak men een nieuwe datum af. Ook toen al waren het, zoals we dat zeggen, "vogels van allerlei pluimage". Zowel van Reformatorische als van Evangelische aard. Van Pinkstergroep tot en met Gereformeerde Gemeente. Zowel mannen als vrouwen. Wat hen samenbracht was de liefde voor het Woord. Voor het Woord van God, dat is de Heere Jezus Christus. Allen beschouwden de Bijbel als het onfeilbare Woord van God. Allen erkenden, beleden wat Paulus schrijft in 2 Timotheüs 3:16 "*Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is;*" Daarover spraken zij, van daaruit leefden zij. Samen wilden zij dat Woord onderzoeken. Of, beter gezegd, zich onder dat Woord stellen. Niet om over dat Woord te heersen, maar om er naar te luisteren. Men zal gedacht hebben, zoals Spreuken 27:17 zegt: *Zoals men ijzer met ijzer scherpt, zo scherpt de ene mens de andere.*"

Allengskens groeide de Bijbelkring. Na verloop van tijd kwam de wens naar voren om iemand erbij te hebben die de Bijbel wat meer kon uitleggen. Men vond de Nederlands Hervormde predikant Ds. J. de Lange bereid om een korte inleiding te houden. De inleiding vulde slechts een klein gedeelte van de avond, een groot gedeelte bleef over om vragen te stellen, voor onderlinge gesprekken en voor gebed.. In het begin van de jaren zeventig kwamen mijn vrouw en ik bij de kring. In die tijd was het nog steeds Ds. J. de Lange die de Bijbelkring leidde. Hij deed dat graag. Toen hij met emeritaat ging en naar

Huizen verhuisde brak er voor de Bijbelkring een moeilijke tijd aan. Geen enkele dominee wilde de taak van Ds. De Lange helemaal overnemen. Telkens andere predikanten leidden de Bijbelkring, maar na verloop van tijd adviseerde de Hervormde predikant Ds. A.W. van der Plas om de kring op te heffen. De leden van de kring konden zich dan bij een Hervormde kring voegen. De leden van de kring voelden niets voor dit plan. Ds. Van der Plas adviseerde toen zijn collega's om niet meer naar deze Bijbelkring te gaan. Daarna was er geen enkele Rijssense Hervormde dominee die ook maar een enkele keer onze kring wilde leiden. Het was toen omstreeks 1977. De Bijbelkring dreef toen min of meer stuurloos rond, het aantal bezoekers werd minder en ook kwam men niet zo vaak meer bij elkaar. In die nood kwam *mevr. Renger* op het idee om de heer H.H. Blok te vragen of hij de Bijbelkring wilde leiden. Zo gezegd, zo gedaan. Toen broeder Henk Blok het telefoontje uit Rijssen kreeg had hij net van zijn huisarts te horen gekregen dat hij het werk in zijn drukkerij wat moest verminderen. Hij had daarom een groot deel van zijn taak aan zijn zoons overgedragen. Hij had daarna aan de Heere gevraagd om een andere taak. Enkele dagen later kreeg hij dat telefoontje uit Rijssen. Het gevolg was dat hij toen enkele jaren de Bijbelkring heeft mogen leiden. De kring groeide in aantal en we kwamen wat vaker bij elkaar, nog steeds in de huiskamer. **Na verloop van tijd werd de kring zo groot, dat de meeste huiskamers te klein waren.** In die tijd is ook de naam "*Evangelische Bijbelkring Rijssen*" ontstaan, naar analogie van de Evangelische Omroep. Het woord 'Evangelisch' had destijds de betekenis van 'Bijbelgetrouw' en de Evangelische Omroep werd geleid door Bijbelgetrouwe Evangelische en ook Reformatorische mensen. We konden van de burgerlijke gemeente een zaaltje huren boven het gymnastieklokaal naast de toenmalige Banisschool aan de Welleweg. Dat was circa 1980. Na een jaar werd ons de huur opgezegd. We kregen te horen dat de burgerlijke gemeente geen lokaliteiten meer wilde verhuren aan 'religieuze groeperingen'. De reden hiervoor werd niet genoemd, maar kunt u met enige fantasie wel bedenken. Daar kwam toen nog een ander probleem bij. De ziekte van de echtgenote van broeder Blok werd ernstiger, zodat hij niet meer zo vaak kon komen omdat hij zijn vrouw moest verzorgen. Gelukkig wist hij wel enkele namen te noemen van andere sprekers. Vanaf die tijd kwam elke spreker maar één of enkele keren naar Rijssen voor de Bijbelkring.

We zaten in de problemen. Alle zaaltjes en lokalen die subsidie kregen van 'het gemeentehuis' mochten niets aan ons verhuren. Alle overige mogelijkheden, en dat waren er niet veel, waren te duur omdat we er een conciërge tegen uurloon bij moesten nemen. Enige tijd hebben we toen onze samenkomsten gehouden in een schuurtje achter een woonhuis aan de Tabaksgaarden. Dat was eigenlijk veel te klein, maar we konden in elk geval doorgaan.

Intussen was de "Kaja", een bedrijf achter de Holterstraatweg, afgebrand, maar de kantine was ten dele gespaard gebleven. De eigenaar van de "Kaja", de heer **K. Jansen**, wilde de kantine opknappen en daarna als zaaltje verhuren, ook wel aan de Bijbelkring. Maar het opknappen werd steeds maar weer uitgesteld, en na enkele maanden liet men ons weten dat het gebouw niet zou worden opgeknapt, maar zou worden verkocht, in combinatie met het ervoor staande woonhuis. Dat woonhuis was eigenlijk geen woonhuis meer, maar werd gebruikt als werkplaats voor de Kaja. "Jullie kunnen het huis en de kantine wel kopen", zo vertelde ons de Kaja-directeur. We zouden dat wel willen, er was maar één probleem: de Bijbelkring had geen geld. We mochten de eigenaar van de Kaja enige tijd later opbellen om de prijs te horen. Enkele mensen van de Bijbelkring hebben in de dagen daarna veel gesproken over deze zaak. En veel gebeden ook. Vijf verschillende personen, waaronder enkele zeer deskundigen, hebben geschat wat het huis plus het gebouw samen in deze deplorabele toestand zouden moeten gaan kosten. De laagste schatting was honderd en vijf duizend en de hoogste honderd en tien duizend gulden.

We hebben toen gebeden en tegen de Heere gezegd dat we het gebouw en het huis samen wel wilden kopen voor tachtig duizend gulden. We dachten: "dat gebeurt toch niet". **Op de afgesproken avond**, het was in het najaar van 1982, heb ik met knikkende knieën opgebeld om te vragen naar de prijs. Het antwoord was: 'tachtig duizend gulden'. Ik deed alsof ik het niet goed verstaan had en vroeg nogmaals naar de prijs. Het antwoord was weer: 'tachtig duizend gulden'. Ik heb toen maar gevraagd of we er even over mochten nadenken. Dat mocht. De dagen daarna waren erg hectisch. Gelukkig konden we een hypotheek krijgen en voor enkele tienduizenden guldens aan renteloze leningen. Met enkele mannenbroeders gingen we enige tijd later naar het nieuwe Kaja-bedrijf in de Mors. We hebben nog geprobeerd wat van de prijs af te dingen, maar dat mislukte helemaal. Terwijl we daar zaten belde er iemand op die meer bood dan tachtig duizend gulden. Wie dat geweest is weten we niet, we konden alleen maar horen wat de heer Jansen zei. 'Bel morgen maar terug' kreeg de beller te horen. We vonden dat heel eerlijk van de heer Jansen.

Er is toen een stichting opgericht en huis plus gebouw werden gekocht. We vonden in Kampen een notaris die totaal geen kosten rekende. Toen begon het opknappen van het gebouw door 'Bijbelkringers' in vrije tijd. Wie de naam 'Jeruël' heeft bedacht weet niemand meer. 'Gebouw van God', 'Gesticht door God' of 'Gebouwd door God' betekent dat. Zie 2 Kronieken 20:16 Het verhaal over het vinden van huurders voor het woonhuis laat ik hier maar achterwege. Dat is een verhaal op zichzelf. Wel zij hier vermeld dat de huurder (tevens beheerder) zelf een huurprijs vaststelde die, eufemistisch uitgedrukt, voor die tijd wat aan de hoge kant was.

De verbouwing van de zaal kon beginnen. Het gebouw was eigenlijk een bouwval. Door de brand in de fabriek was er veel brand- en schroeischade. Wekenlang zijn we met vrijwilligers bezig geweest met hak- en breekwerk, timmeren, metselen, schilderen, vloerbedekking leggen, gaskachels opknappen en nog wel meer zaken waar ik geen verstand van heb. Gelukkig hadden we enkele bouwvakkers in ons midden.

Op vrijdagavond 07 januari 1983 werd Jeruël officieel geopend. Toen de deuren opengingen hadden we op de begroting nog een tekort van duizend gulden, dat wist bijna niemand. Maar vlak voor de bijeenkomst begon zegde één van de bezoekers een gift toe van, u raadt het nooit, precies duizend gulden. Aan het eind van de avond werd een oproep gedaan om de volgende ochtend te komen helpen met het verwijderen van de dakpannen van het woonhuis.

Op zaterdagmorgen 08 januari 1983 werd begonnen met het opknappen van het woonhuis van de beheerder. Er waren zo'n vijftien mensen gekomen om de dakpannen te verwijderen. Het huis was toen een 'open huis' geworden. In het huis was de verbouwing al in volle gang. Als het zou gaan regenen of sneeuwen zou dat, voorzichtig uitgedrukt, erg vervelend zijn. We hadden al eerder een aannemer gevonden die het dak zou renoveren. Dat zou een dag of tien gaan duren. En al die dagen bleef het droog. Op maandag 10 januari begon de aannemer met z'n werk en een dag of tien later werd de laatste nokpan geplaatst. Op dat moment begon het te regenen. Over gebedsverhoring gesproken...

Zijn er dan geen nare dingen gebeurd? Echt nare dingen niet. Een enkeling die een royale gift had toegezegd kwam daar later op terug. 'De Heer' had duidelijk gemaakt dat die gift niet gegeven moest worden. (?)

We begonnen met een schuld van zo'n honderd en tien duizend gulden. Ruim een derde deel daarvan bestond uit renteloze leningen. Over de hypotheek moest rente betaald worden. Vele clubs, verenigingen en andere organisaties werden opgebeld met de vraag of ze het zaaltje wilden huren. Resultaat: niks, nul, zero. U begrijpt dat we deden wat we konden. Het hielp niet. Tot na enige tijd een school in de buurt vroeg of ze het zaaltje niet vijf dagen per week konden huren voor anderhalf jaar. De prijs was geen probleem, de

kosten konden zo in een tabel van de overheid worden opgezocht. We merkten: de Heere is een God vol verrassingen. Wij werkten zonder resultaat, Hij zorgde voor een onverwacht resultaat. Hij werkt boven bidden en denken.

Inmiddels zijn we jaren verder. Alle schulden zijn afgelost, zowel hypotheek als renteloze leningen. De ramen zijn vernieuwd, het dak, de verwarming en het plafond hebben een beurt gekregen. Daarna houden we vermoedelijk nog wat geld over. Niet omdat wij het zo goed hebben gedaan, maar ondanks dat. ***Wie roemt, die roeme in de Heere.***

Terug naar de geschiedenis van de Bijbelkring. Na het overlijden van zijn vrouw kreeg broeder Blok een zeer ernstig auto-ongeluk. Toen hij daarvan weer genezen was heb ik hem voorzichtig gevraagd of hij de draad weer wilde opnemen. Het antwoord dat hij mij toen gaf heeft grote indruk op mij gemaakt. Hij zei: ***'Ik ben te eenzijdig. En dat geldt niet alleen voor mij, dat geldt voor elke spreker. Je moet het zo blijven doen zoals het nu gaat. Niet één spreker, maar meerderen.'***

Een enquête onder de bezoekers van de Bijbelkring wees uit dat bijna iedereen broeder Blok gelijk gaf. Iedere spreker is eenzijdig. Toen ik daar over nadacht, dacht ik bij mezelf: 'Als jij nou de enige leraar op school zou zijn, wat zouden de cursisten dan een eenzijdige opleiding krijgen. Van sommige vakken leerden ze erg veel, van andere vakken helemaal niets.' Inderdaad, ***iedere spreker is eenzijdig***, ik ben ook eenzijdig. Sterker nog, elk kerkgenootschap loopt het gevaar eenzijdig te worden of is het misschien al. Daarom hebben wij nog altijd meerdere sprekers uit verschillende kerken en groepen.

Het woord 'Evangelisch' kreeg in de loop der jaren een wat andere betekenis. Als voorbeeld noem ik de Evangelische Omroep, die een koers ging varen die totaal anders was dan die de oprichters voor ogen hadden. Ook krijgt het woord meer en meer de betekenis van het Amerikaanse woord 'evangelical', in Nederland vaak aangeduid met 'evangeliekaal'. In verband daarmee werd de naam 'Evangelische Bijbelkring Rijssen' een vlag die de lading van de Bijbelkring niet meer dekte. Daarom werd de naam van de kring op woensdag 2 februari 2011 veranderd in Bijbelkring "Jeruël" Rijssen.

Dat was in het kort het verhaal over de Bijbelkring "Jeruël" Rijssen en over het gebouw "Jeruël". Nogmaals, ***wie roemt, die roeme in de Heere.*** Het gaat om de Heere. En om Zijn grote daden te verkondigen.

**Komt, luistert toe, gij Godezinden,
Gij, die de HEER' van harte vreest,
Hooft, wat mij God deed ondervinden;
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.
'k Sloeg heilbegerig 't oog naar boven;
Ik riep de HEER' ootmoedig aan;
Ik mocht met mond en hart Hem loven,
Hem, Die alleen mij bij kon staan.**

(Psalm 66:8 ber.)

De HEERE zegene u uit Sion, Hij Die de hemel en de aarde gemaakt heeft. (Ps.134:3)

Paul Smeijersⁱ

November 2013

ⁱ Paul Smeijers was voorzitter van de Bijbelkring en van de Stichting tot januari 2016.